

er gængs indenfor teknologivurderingen, anskuer teknologiens konsekvenser som kombinationen af en teknik og dens samfundsmæssige anvendelse (teknologi = teknik + organisation) er det absurd at snakke om disse muligheder, når man i det foregående har forankret hele computerteknologiens udvikling i det multinationale militærindustrielle kompleks.

Bogen er særdeles tankevækkende og associationsskabende, men svag, når man går de enkelte påstande efter i sømmene. Med så mange udsagn, er der noget, enhver kan føle sig truffet af. Således nævner forfatterne det hyppigt fremsatte krav om en kritisk vurdering af teknologien - inden den tages i anvendelse. Men hvor bliver kritikken af, spørger de. I denne manglende evne til at udvikle kritiske holdninger til teknologi, ligger vor kulturs egentlige problem. Dette vil alle, der har beskæftiget sig med teknologivurdering nikke genkendende til, omend vi næppe vil formulere tanken så pompøst som de to forfattere.

Eva Nørreslet m.fl., red.:

EDB i gymnasiet, Forlaget
Kommuneinformation, Kbh. 1984,
samlemappe, kr. 110,-.

Erik Winther Andersen og Aage
Jørgensen, red.: Informations-
teknologi og erkendelse, For-
laget Kommuneinformation, Kbh.
1985, 68 s., kr. 70,-.

Asker Bentsen og Jens Peter
Touborg, red.: Informations-
teknologi og samfund, Forla-
get Kommuneinformation, Kbh.
1985, 77 s., kr. 70,-.

Mette Mortensen, red.: Erken-
delse, databehandling, bevidst-
hedsændring, Forlaget Kommune-
information, 42 s., kr. 70,-.

Anmeldt af: Marie Storr-Hansen,
adjunkt i dansk og samfundsfag,
Stenløse Gymnasium.

Fra skoleåret 1984/85 blev undervisning i EDB obligatorisk for alle 1.G klasser i gymnasiet. For at undervise eleverne i 30-timerskurset, skal lærerne gennemgå det såkaldte 40-timerskursus. De har altså et forspring på hele 10 timer til at lære om brugen af maskiner - samt de mange spørgsmål af samfundsmæssig art, som indførelsen af datateknologien rejser!

Samlemappen EDB i gymnasiet skulle gøre det overkommeligt at gennemføre de første 40-timerskurser. Mappen er ind delt i afsnit - som svarer til kursets moduler - og der er temaer som maskinbetjening, programmering, binære talsystemer og de mere brede emner, f.eks. datateknologiens historie og dens konsekvenser for arbejdskraft og bevidsthed.

Foran hvert tema/afsnit er der forslag til uddybende læsning, film etc. - samt forslag til gennemførsel af kurset. Her er virkelig mange gode forslag at hente inspiration fra - også hvis man ikke ønsker at anvende netop de tekster, som er udvalgt i mappen. Efter at materialet har været i brug, er der kommet kritik til dele af det. Nogle afsnit har simpelthen været for tynde - andre har indeholdt tekster, som ikke har vist sig brugbare. Der er så blevet udsendt supplerende materiale - dels i form af nye vejledninger og enkelte tekster, dels 3 hæfter med et righoldigt udvalg af tekster. Mappens afsnit om det historiske perspektiv er bl.a. blevet suppleret med et afsnit af Hans Siggaard og Ole Skovmose: 'Teknologikritik', som introducerer til

forskellige tiders teknologisyn. Her lægges vægt på at se på de holdninger og samfundsopfattelser, der knytter sig til teknologien - snarere end teknologien selv.

Hæftet Informationsteknologi og erkendelse er et humaniorahæfte. Det er kulturhistoriske, litterære, psykologiske og sproglige emner, som står på dagsordenen - og tekstudvalget er spændende sammensat: Fra Christian Liisbergs uhøjtidelige artikel om kunstig intelligens og Wolfgang Coys tekst om Golemmyten (det kunstigt frembragte menneske) til Leif Moustens og Viggo Røders psykoanalytisk orienterede artikel 'Ødipus som programmør'. Den sidstnævnte artikel rejser en spændende problemstilling - om drengens kamp mod henholdsvis computeren og faderen, hvor 'den sidste aldrig kan løses foran computeren'. Desværre behandles emnet noget overfladisk, hvilket kan ærgre, da netop drengenes computerfascination er et såre vigtigt område. I det supplerende materiale til den tidligere omtalte mappe, er der gode litteraturforslag til emnet socialisation - så her kan man få flere ideer. Hæftet indeholder desuden artikler om computersprog, og i Kirsten Grønbæks lange artikel 'Data-logisk tænkning og menneskelig erkendelse' behandles de erkendelsesformer, som knytter sig til datateknologien. Det er godt at få sat på plads, at disse erkendelsesformer må ses i et bredere perspektiv, som en videreførelse af den samfundsmæssige udvikling, hvor den positivistiske tradition og den tekniske rationalitet er sat i højsædet.

De samfundsmæssige aspekter behandles i hæftet Informationsteknologi og samfund. Her har man - belært af erfaringerne med de første 40-timerskurser - indføjet en del nye tekster. Her indledes med en PAX-leksikonartikel om EDB - hvorefter det historiske perspektiv behandles vha. artiklen 'Fra karvestok til EDB'. Af brede oversigtsartikler kan nævnes Oluf Danielsens udmærkede artikel 'Datakraft'. Og spørgsmålet om kontrol og magt be-

handles i artiklen 'Overvågnings-samfundet' - som efter min mening er en perle. Her behandles problemer fra hjemmets tisselagner, over fængslernes fangeovervågning til den globale brug af satellitter. Arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesproblemerne fylder en stor del af hæftet - og især behandles de makroøkonomiske sammenhænge. Jeg kunne godt savne noget mere håndfast materiale som også bevægede sig på virksomheds- og brancheniveau - og f.eks. stof, som kunne belyse teknologiaftaler, men de artikler, som handler om beskæftigelsen (f.eks. Asker Bentsens 'Mikroelektronik og samfundsøkonomi') giver et godt overblik over de mere generelle problemer. Meget velkommen er fornyelsen i form af en artikel om våbenteknologi: Ben Dankbaars 'Informationsteknologien på slagmarken' - og hæftet glemmer heller ikke utopien - i André Gorz' version.

Teksterne i hæftet Erkendelse, databehandling, bevidsthedsændring er lettere at læse. Mette Mortensen har samlet tekster om sprog, tænkning og erkendelsesformer - som egner sig til anvendelse på 30-timerskurset. Svend Aage Madsen lægger ud i et interview, hvor han på den ene side advarer mod 'humanistisk forskrækkelse', og på den anden side opfordrer til at gå i clinch med datamaskinerne for at få dem afmystificeret. Det er også det hæftet gør - bl.a. med klip fra Jervell/Olsens bog 'Hvad datamaskinen ikke kan' - hvor problemet om de åbne og lukkede sammenhænge behandles. En del af hæftets problemstillinger vil efterhånden ikke være nye for gymnasielærere, men tekstudvalget er fint tilpasset elevernes niveau. Iøvrigt introducerer hæftet - som det eneste - tekster om køn og EDB, og her er tekster som nok vil egne sig til debat - især efter undervisningen i maskindelen, hvor det stadig er sådan, at pigerne hurtigt bliver trængt i baggrunden.